

Sjećanja na moje susrete s Josipom Brozom Titom

Drug Tito je prvi put posjetio Senj 31. kolovoza 1952. godine. Premda mnogi misle da je drug Tito slučajno došao u Senj, to nije točno. Naime, senjski rukovodioci su često kontaktirali s generalom Milanom Žeželjom, koji je u to vrijeme bio adutant druga Tita i komandant Titove garde. Velika je zasluga Milana Žeželja da je drug Tito 1952. god. posjetio Senj, a u tome se ne smije zanemariti ni uloga Jože Balena, našeg i Žeželjeva dobrog prijatelja (Joža Balen se nalazio u pratnji i osiguranju).

Kada smo dobili obavijest da će drug Tito posjetiti Senj na putu iz Briona za Split brodom »Jadranka«, te da će ostati u Senju u toku poslijepodneva i noći, oduševljenju nije bilo kraja. Normalno, nakon takve obavijesti trebalo je izvršiti pripreme, a tada smo se mi Senjani dogovorili s kojim pitanjima i problemima treba upoznati druga Tita.

Iako nam je od pratnje bilo sugerirano da ne okupljamo puno ljudi na obali, to nije bilo moguće provesti jer se radosna vijest brzo pronijela cijelim područjem kotara Senj, pa se u luci i na obali našlo mnoštvo stanovništva. Što se brod »Jadranka« više približavao obali, to je u nas rukovodilaca sve više raslo uzbuđenje, a naročito Ambroza Rivosekija, tadašnjeg predsjednika Gradske općine Senj (on je dobio zadatak da u ime društveno-političkog rukovodstva grada, kotara i stanovništva pozdravi dragog gosta i da mu zaželi dobrodošlicu).

Nakon pozdravnog govora drug Tito, naslonjen na ogradu palube broda, zanimao se za život senjskog kraja i njegovih stanovnika postavljajući pitanja okupljenima. Drug Tito je na brodu »Jadranka« primio delegaciju koju su sačinjavali Ambroz Rivoseki, predsjednik Gradske općine, Juraj Vukelić, predsjednik Kotarskog narodnog odbora, Marko Vukelić, organizacioni sekretar Kotarskog komiteta KPH Senj i ja, kao politički sekretar Kotarskog komiteta KPH Senj, te prvoborci i ostali društveno-politički radnici senjskog kotara. Drug Stipe Vukelić informirao je druga Tita o tome koliko je grad Senj bio razrušen u 2. svjetskom ratu, o sudjelovanju stanovništva kotara u NOR-u, o razvojnim programima, o naporima koje moramo ulagati da bismo nerazvijenu privredu što prije podigli na predratni nivo, a naročito grad koji je prilikom bombardiranja bio preko 70 posto porušen.

Za vrijeme izlaganja Stipe Vukelića drug Tito je vrlo često postavljao pitanja, pa je na taj način vrlo brzo oslobodio druga Stipu početne treme i sve nas istovremeno oduševio poznavanjem problematike zaostalog senjskog područja. Uputio nam je i nekoliko zamjerki, napomenuvši prije svega da bismo trebali biti smjeliji u prevladavanju ratnih posljedica, da bismo trebali tražiti pomoć od šire društvene zajednice, a mislio je tada osobito

na Rijeku, koja je za ondašnje jugoslavenske uvjete bila razvijena. U višesatnom razgovoru drug Tito nas je toliko oslobodio treme, a istovremeno i oduševio, da smo mi gotovo i zaboravili gdje se nalazimo. Njegova je jednostavnost toliko unijela povjerenje u čovjeka da smo shvatili kako nema problema koji se ne može zajedničkim radom savladati.

Nakon napuštanja broda oni rukovodioci koji nisu imali sreću da neposredno sudjeluju u razgovorima s drugom Titom nestrpljivo su nas očekivali da ih informiramo o toku razgovora koji je prije toga bio vođen na »Jadranci«. Jedino drug Božo Bruči, tadašnji šef UDBE, i ja znali smo da će drug Tito ostati cijelu noć u Senju, i tek drugog dana ujutro krenuti prema Splitu. Znali smo i to da je drug Tito izrazio želju da malo prošetata gradom, što je ostvario nakon što se mnoštvo oduševljenog građanstva razišlo svojim kućama.

Ujutro uoči odlaska broda iz Senja nas nekolicina rukovodilaca posjetili smo ponovno druga Tita na »Jadranci«, gdje nam je ponovno rekao da je šetajući gradom stekao dojam kako će trebati zaista uložiti velike napore da se grad podigne iz ruševina zadobivenih u toku 2. svjetskog rata. U ime građana i društveno-političkog rukovodstva izrazili smo zahvalnost drugu Titu što je našao vremena da posjeti Senj i upozna se s njegovom problematikom.

Detalj veće slike, Predsjednik Republike Josip Broz Tito u srdačnom razgovoru sa senjskim rukovodiocima, drugovima: Ivicom Pavelićem, sekretarom KK KPH Senj i Jurjem Tomljanovićem, predsjednikom KNO-a Senj na brodu »Jadranka« u senjskoj luci 31. VIII 1952.

Ovaj prilog druga **Ivice Pavelića** objavljen je u knjizi »Tito u našem kraju«, Istra-Hrvatsko primorje-Gorski Kotar. Izdavač: Centar ZHRP i NOR-a Rijeka, 1982, strana 231-232.

Moj ponovni susret s drugom Titom ostvario se u Pazinu 14. lipnja 1953. za vrijeme proslave 10. godišnjice oslobođenja Istre. Tom prilikom general Milan Žeželj rekao je drugu Titu da sam ja sekretar Kotarskog komiteta KPH Senj. Na to mi je drug Tito postavio pitanje da li smo smjelije krenuli na otklanjanje ratnih posljedica na koje nam je ukazao prilikom posjeta Senju godinu dana prije toga. Odgovorio sam da je njegova posjeta Senju mnogo pridonijela bržem otklanjanju ratnih posljedica i našoj većoj aktivnosti na razvoju Senja i cijelog kotara, na što se on nasmijao i zaželio nam mnogo uspjeha u daljem razvoju.

Zahvaljujući osobnom prijateljstvu s generalom Milanom Žeželjem, ostvarila nam se zamisao da delegacija kotara Senj, Brinje, Ogulin i dijela Crikvenice posjeti 1954. god. Brione, gdje ju je primio drug Tito. Kao predvodnik delegacije, u njeno ime sam pozdravio druga Tita i ukratko ga upoznao s problemima navedenih kotara. Poslije mogega kratkog izlaganja drug se Tito naročito zanimao za krvoproliće u Drežnici u 2. svjetskom ratu, za sudjelovanje i hrabrost naroda toga malog kraja u NOB-u. U toku razgovora, drug Tito je postavio više pitanja o perspektivama razvoja tih krajeva. Iz kotara Senj u delegaciji je pored društveno-političkih i kulturnih radnika bilo i nekoliko naprednih svećenika, kojima je drug Tito postavio više pitanja o odnosu crkve i države te o njihovoj ulozi na stvaranju i zbližavanju zajedničkih interesa u cilju jačanja našeg socijalističkog društva.

Svi prisutni bili su oduševljeni gostoprimstvom, širinom i jednostavnošću druga Tita, njegovim interesom za probleme koji se javljaju u svakodnevnom životu naše zemlje. Drug Tito, kao i uvijek do tada, toliko nas je oduševio da takvi susreti nikada ne mogu pasti u zaborav. Svi prisutni nisu imali prilike neposredno prisustvovati razgovoru, pa je zato ispred hotela upriličeno zajedničko slikanje. Tom prilikom obratio sam se drugu Titu i rekao mu da se sada do njega s jedne strane nalazi »Hitler« (tako smo u Senju zvali Marka Lovrića, tadašnjeg predsjednika Poslovnog saveza), a s druge strane ja, tj. Pavelić, dakle dva njegova najveća neprijatelja u 2. svjetskom ratu. Drug Tito se na to nasmijao i primijetio kako prezime ništa ne znači, već je najvažnija idejna pripadnost.

Sa susreta na Brionima ostalo mi je još u sjećanju kako je svećenik Ježić (ime mu nisam upamtio), bez ikakva protokola u ime staleškog udruženja naprednih svećenika pozdravio druga Tita i izrazio njihovu spremnost da i oni dadu prilog razvoju socijalističkog društva. Drug Tito je sa smješkom odgovorio svećeniku Ježiću i naglasio kako to naše društvo od poštenih svećenika i očekuje.

Drug Tito je 18. srpnja 1960. još jednom prošao kroz Senj, s predsjednikom Sudana Abudom. Tom prilikom drug Tito se na trenutak zaustavio u Senju, a ja sam mu kao sekretar Kotarskog komiteta KPH pristupio i u ime društveno-političkog rukovodstva zaželio dobrodošlicu. Iako je susret bio kratak, Predsjednik je zamijetio da smo u Senju počeli podizati stambene zgrade već i izvan gradskih zidina. Potom je kolona s drugom Titom krenula u pravcu Rijeke.

Slijedeće godine, 6. kolovoza 1961, drug Tito je posjetio Crikvenicu, gdje je dočekaao predsjednika Nkrumahu. Nalazio sam se u koloni vozila koja se iz Rijeke kretala prema Crikvenici. Nakon što smo prošli Kraljevicu, kolona vozila je skrenula s Jadranske magistrale prema odvoju koji vodi za Križišće. Došavši na tu sporednu cestu, vozila su se ubrzo zaustavila, a pred-

sjednik Tito je izašao iz svog automobila i krenuo pješice do obližnjeg mjesta, na kojem je za vrijeme njegova rada u brodogradilištu u Kraljevici partijska organizacija Kraljevice održavala svoje sastanke. Nakon što smo se okupili na tom mjestu, počeli smo s marendom. Tom prilikom drug Tito nam je govorio o aktivnosti partijske organizacije u Kraljevici i njenom značajnom utjecaju na brodograđevne radnike i stanovništvo okolnih naselja. Na upit nekoga od prisutnih zašto su se okupljali baš tu, na tako nepogodnom mjestu, na kojem ih se moglo lako uočiti, drug Tito je odgovorio da je to bilo stoga što je njihova straža s obližnjeg nadvožnjaka imala odličan pregled i lako je mogla opaziti eventualni dolazak žandara.

Nakon kraćeg predaha kolona je krenula prema Crikvenici, gdje je drug Tito dočekao Nkrumaha. Nakon ručka u Crikvenici zajedno sa svojim gostom oprostio se od društveno-političkog rukovodstva općine Crikvenica i drugim društveno-političkim radnicima tadašnjeg kotara Rijeka. Drug Tito je brodom »Galeb« zajedno sa svojim gostom krenuo prema Brionima.

IVICA PAVELIĆ

PRETSEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 30.I.1953

OPĆINSKOM NARODNOM ODBORU

Senja

Najsrdačnije zahvaljujem za pismo kojim ste mi čestitali izbor za Predsjednika FNRJ.

Želim narodnom odboru i narodu vaše općine mnogo uspjeha u daljoj izgradnji naše socijalističke domovine.

Faksimil pisma kojega je Predsjednik Republike Josip Broz Tito uputio predsjedniku Općinskog NO Senja drugu Milanu Tomljanoviću (Beograd, 30. I 1953)

Tito je moje i tvoje radosno lice

U NJEGOVIM OČIMA BLISTA SUNCE

Postoji jedan čovjek. Hrabar i lijep. U njegovim očima blista sunce. Na njegovim usnama treperi smiješak. Voli nas. Najsretniji je kada nam je lijepo. A nama je najljepše s njim. TITO — ime je čovjeka kojim se ponosimo.

*ANKICA PRPIĆ, II razr.
OŠ »S. S. Kranjčević« — Senj*

NAJLJEPŠA SLIKA

*U mojoj školi ima mnogo slika.
Sve su mi drage. Ipak najljepša mi je slika druga Tita u
mojoj učionici.
Sa slike mi se drug Tito smiješi, i ja sam uvijek sretna kad
pogledam u njega.
Želim da mi se drug Tito vječno smiješi.*

*VLASTA BIONDIĆ, II razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo*

*Tito nam je dao
toplo mlijeko i komad kruha.
Tito nam je dao bezbrižan dan.
Tito nam je dao igru s drugom,
razred pun radosti i drugarstva.
Tito nam je dao miran san.*

*ROBERT RUKAVINA, IV razr.
OŠ Jurjevo*

TEBI

*Tebi hvala
za moje sretne i bezbrižne
dane djetinjstva,
za mojih trinaest
proljeća,
za sretno danas i još
ljepše sutra.*

*SILVANA RUKAVINA, VII razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo*

VOLIM

*Volim slovo T
kojim počinje riječ tata.
Volim slovo I
jer njime počinje riječ Ivica.
Volim slovo T ponovo,
jer je početak imena djevojčice
Tanare.
Volim slovo O
jer me podsjeća na oko.
Ali najviše volim ta slova zato
što spojena čine riječ TITO.*

*Željko Krmpotić, II razr.
OŠ »S. St. Kranjčević« — Senj*

TITO

*Tito je sloboda
i najljepši cvijet maja.
Kud on prođe,
ostaje mir, sreća i ljubav.*

*ŽELJKO ZORIČIĆ, VI razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo*

*Tito je radost u našim očima,
Tito je sreća na našim licima,
Tito je pjesma u našim srcima.*

*JASNA MARGETA, VII razr.
OŠ Vratnik*

SLOBODA

*Sloboda su naše gore,
naše šume, naše more.
Naša polja puna žita,
naše srce puno — TITA.*

*VLATKO TURKALJ, IV razr.
OŠ »S. S. Kranjčević« — Senj*

TITO

*Iz njegovih očiju sije dobrot,
srce njegovo umorno nije.
U duši njegovoj živi toplota,
i kad mu je teško, on se smije.*

MARIO PRPIĆ, VII razr.
OŠ Jablanac

*Sretna zemlja bijaše
kad nam se TITO rodi.
On nas vodi pravim putem,
k sreći, slobodi.*

SNJEŽANA KATALINIĆ, VIII razr.
OŠ Vratnik

Riječ TITO šira je od polja,

Riječ TITO dublja je od mora,

Riječ TITO viša je od najviših gora.

PETAR BILEN, V razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo

TITO je moje i tvoje radosno lice.

OLGICA BABIĆ, III razr.
OŠ Jurjevo

TITO je ime koje se zlatnim slovima piše.

ROBERT RUKAVINA, IV razr.
OŠ Jurjevo

*Drugarice, drugovi! Mi smo najsretnija djeca svijeta, jer
smo imali Tita.
Mi smo sretni, jer IMAMO Tita.*

PAULINA NEKIĆ, V razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo

ZAVUJIEK S TITOM

*Živim u zemlji u kojoj se rodio TITO,
Živim u zemlji u kojoj se borio TITO,
Živim u zemlji u kojoj sam rasla i rastem s TITOM.*

*MARIJA MARELIĆ, VII razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo*

TITO

*Tito je buket najljepših
crvenih ruža.
Tito je sve što nam
mir i sloboda pruža.*

*ROBERT RUKAVINA, IV razr.
OŠ »V. Novak« — Jurjevo*

Okupljeni Senjani na Obali, svečani doček Predsjednika Republike J. B. Tita